

udvikling, som i årene efter 1945 har fundet sted i såvel koloniområderne som i tankegangen hos flertallet af de gamle kolonimagter, hvortil kommer den udvikling, som har fundet sted inden for selve verdensorganisationen, der ved sin oprettelse kun omfattede ca. 50 stater mod i dag 113, og hvor kolonimagterne ikke længere kan påregne støtte for deres synspunkter i sager af denne art, men er i mindretal over for stater, der betragter selve kolonisystemets afskaffelse som FNs vigtigste opgave.

Selv med al skyldig hensyntagen til betydningen af de vågnende nationale kræfter i selve koloniområderne, den liberaliserede tankegang i kolonimagterne og FN-sekretariatets ofte dynamiske virke er det formentlig rigtigt samtidig at pege på samspillet med følgende to faktorer: Det ændrede syn på kolonisystemet som sådant og tilkomsten af nye stater, som ved deres historiske forudsætninger var bundet til at vie en væsentlig del af deres udenrigspolitiske aktivitet til dette spørgsmål og ved deres internationale placering og betydning fik mulighed for at udøve betydelig indflydelse. I denne forbindelse bør sammenhængen mellem kolonispørgsmålet og verdens opdeling i to stormagtsblokke og en „tredje verden“ erindres. Den konkurrence om den uforpligtede verden, som de to magtblokke i Øst og Vest har ført efter den 2. verdenskrig, har utvivlsomt været stærkt medvirkende til at fremskynde kolonifrigørelsesprocessen.

3. Kolonideklarationen og oprettelsen af koloniudvalget.

Kolonifrigørelsesprocessen var næsten tilendebragt i Asien og vidt fremskreden i Afrika, før De forenede Nationer på den dramatiske 15. generalforsamling kunne vedtage det, som i dag må anses for FNs grundlov for dette område: Deklarationen om tilståelse af uafhængighed til kolonier og kolonibefolkninger (generalforsamlingens resolution 1514 (XV) af 14. december 1960.

Deklarationen har følgende ordlyd:

„Generalforsamlingen, som

tager den beslutning i betragtning, som verdens folk har proklameret i FN-pagten

om på ny at bekræfte troen på de fundamentale menneskerettigheder, på menneskets personlige værdighed og værd, på mænds og kvinders såvel som store og små nationers lige rettigheder, og om at fremme sociale fremskridt og højne levevilkårene under større frihed,

forstår nødvendigheden af at få skabt rolige og tilfredsstillende tilstande og fredelige og venskabelige forhold, hvilende på respekt for grundsætningerne om lige rettigheder og selvbestemmelsesret for alle folkeslag og på almindelig respekt for og overholdelse af menneskerettighederne og de fundamentale frihedsrettigheder for alle uden forskel med hensyn til race, køn, sprog eller religion,

erkender den stærke frihedstrang hos alle ikke-selvstændige folkeslag og den afgørende rolle, disse folk spiller med henblik på opnåelse af deres selvstændighed,

er klar over det stigende antal konflikter, som er følgen af, at man nægter eller hindrer sådanne folks adgang til frihed, og som udgør en alvorlig trussel mod verdensfreden,

betænker FNs vigtige opgave med at hjælpe selvstændighedsbevægelsen i formynderkabsområder og ikke-selvstyrende områder,

erkender, at jordens folk brændende ønsker en afslutning på kolonialisme i alle dens former,

er overbevist om, at kolonialismens fortsatte beståen hindrer udviklingen i det internationale økonomiske samarbejde, holder de ikke-selvstændige folks sociale, kulturelle og økonomiske udvikling tilbage og modarbejder FNs ideal om verdensfred,

bekræfter, at folkene til egne formål frit kan råde over deres naturrigdomme og hjælpemidler uden at skade de forpligtede, der stammer fra det internationale økonomiske samarbejde, hvilende på grundsætningen om gensidig fordel og folkeretten,

er af den opfattelse, at frigørelsesprocessen er uimodståelig og uafvendelig, og at kolonialisme og alle former for raceadskillelse og forskelsbehandling i forbindelse hermed må bringes til ophør, for at alvorlige kriser kan undgås,